V-dik évfolyam. 146-ik szám Kolozsvártt, szombat julius 1 1871

Előfizetési feltételek:
Évre . . . . 16 rt — kr.
Félévre . . . . . 8 „ — „
Negyedévre . . . . 4 „ — „
Havonként . . . 1 „ 50 „

Megjelenik minden nap, innepi utáni napokat kivéve.

Szerkesztőség és kiadó-hivatal: Monostorutca a L. Bányai ház alatt.

MAGYAR POLGÁR,

POLITIKAI NAPILAP.

Hirdetési dijak.
Ötször hasábozott sor ára 6 kr
Bélyegdij minden hirdetésből 30 kr.
Nagyobb hirdetéseknél külön kedvezményt is nyujt a kiadó-hivatal.

Fiók-kiadó-hivatalok:
Tordán: Retezár és Harmathnál.
Déésen: Krémer Sámuel.
Enyeden: Vokál János.
Szamosujvártt: Csausz testvérek.
Kolozsvártt: Stein J. és Demjén L.
M.-Vásárhelytt: Wittich Józsefnél.

KOLOZSVÁR, JUNIUS 30.

Lapunk t. előfizetőihez.

Egész tisztelettel kérem fel lapunk t. előfizetőit, méltoztassanak megrendeléseiket minél előbb megtenni, **mert julius ötödikén tul egyetlen fölösleges példányt** sem nyomatunk lapunkból, s késön jövö előfizetöinknek csak azon naptól kezdve küldhetjük a lapot, melyen a megrendelést kézhez vettük.

Előfizethetni **julius—szept. 4 frt.**
„ **juli—decemb. 8 frtal.**

K. Papp Miklós.

Fővárosi levelek.

LIX.

Pest, juni. 28. 1871.

Kedves barátom! Az, ki delegatusaink bécsi müködését némi figyelemmel kiséri, öszintén megvallhatja, hogy annak egy hasznát csakugyan vették: eltanulták a német kedélyességet Pedig jól tudhatjuk milyen sokat tart a német nemzet kedélyességére; következőleg, minő óriási kincset sajátitottak el kedves delegatusaink!

De hát miből sejtjük ezt? — kérdi a sorok olvasója, ki a delegatiók müködésével nem ismerős. . Az ö munkáiból, mely kedélyességüknek oly fényes jeleit mutatja föl.

A hadügyi költségvetés s illetőleg számadásoknál itt-ott egy százezrecske tul kiadás üti ki, mint szeg magát a zsákból. Erre Wahrmann nagy szemeket mereszt; Zsedényi „megrázza hatalmas üstökét“, — azaz megigazitja fején a hajcsimbókot és oda dörgi, hogy ez nem megyen, ez törvény-alkotmánysértés s a többi. Az ember szinte azt hinné, hogy „no most lesz a dologból valami!“ Dehogy lesz! dehogy lesz! Végig kell várni e jó urakat. Az egész csak egy kis tréfa. A honpapák, arcza lassanként ujra nyájassá válik s fenyegetve mondják elkényeztetett gyermeküknek (a hadügyminiszternek) ki talán épen daczolni, vagy sirni készült: na ne! ez máskor ne történjék! mert aztán igazán megharagszunk, — de most az egyszer legyen; még is csak megfizetjük a szivar contót. A suhancz pedig teszi magát, hogy komolyan veszi a dolgot; de ha félre fordultak hihetöleg orrot, vagy fület csinál pajkos kezeivel.

Vajjon hol is marad tulajdonképen az a sokat emlegetett miniszteri felelősség? Hol van annak foruma a delegatiókban? Mikor lehet és mikéut foganatba venni? Mindenröl ugyan szólhat valamit az irás, de maga a gyakorlat nehezen fog szólhatni valaha. .

* * *

Ide lenn pedig a miniszteriumot folyvást fejelgetjük. Már ugy vagyunk vele, mint a czigány köpenyegével, melyet addig foltozgatott mig az eredeti szövetből semmi sem maradt.

A legujabb acquisitió Tisza Lajos. Nem nevezhetni rosz acquisitiónak. Tisza Lajos ügyes és tevékeny ember s e két tekintetben fölülmulja elődét; a harmadikban: a gyanutlan eljárásban szintén egy vonalon fog állani vele.

Ennek daczára attól félünk, hogy az ország valódi szükségeit föltüntető szinvonalra szintén nem fog fölemelkedni s a mit milliókra menő öszveg nem eszközölhet, — nála is megteheti a baráti szó: hogy t. i. egyes vidékek birtokosok érdekei az általános fölé emelkedhetnék. De hagyjuk ne itéljünk elöre.

Lehet, hogy a mi fogalmunk igen is elavultak már az uj világ számára: de a mi meggyöző désünk például az, hogy a miniszternek a képviselő helyzetét is ugy kell fölfognia, — a hogy az valóban áll. Ha például legjobb képviselö-barátja sürget olyas valamit, mi a közjónak derogál, — a képviselő kötelességét teljesiti a sürgetés által; de a minisztert, bármily barátság, vagy pártérdek nem indithatja a sürgetés meghallgatására. Barátja, ha valóban érdemes e névre — sohasem neheztelhet meg a megtagadásért; nem még pártja sem, mely e függetlenségért csak becsüléssel adózhatik.

Hanem Tisza Lajosra térek vissza, nagyon csalódnak kik azt hiszik, hogy az ö előtérbe állitása, az ellenzéket csak legkisebb mértékben is feszélyezné. Mi ott a széken nem látunk mást benne sem, mint minisztert, kinek ha érdemli elismeréssel adózunk, — ha nem, — épen oly megróvással illetjük, mint bárki mást. Különben ö szerencsés széket örökölt. Sem Mikó, sem Gorove sohasem voltak ellenszenv tárgyai; söt ha a hibák megróvás alá estek is, — személyeik iránt több vonzalmat, mint antipáthiát tapasztalhattak.

Ugy érezzük, mintha a föld kifordult volna rendes sarkaiból. Forró, égetö nyári napok után, talán azon jégesések miatt, melyeknek vidékröl hirét vesszük, egyszerre iszonyu szél, hideg állott be, mely a pesti port a három emeletes házak tetejéig kavargatva vágja szemeink közé. Ma már legalább ez utóbbi calamitást szüntette meg egy hideg, majdnem havas eső.

P. Szathmári Károly

Táviratok a kültöldről.

Páris, jun. 27 Haussmann egy levelet tesz közé a „Páris-Journalban, melyben kijelenti, miszerint ö meghajlik a nemzet souverain hatalma elött, válaszszon az köztársaságot avagy bármely dynastiával monárchiát.

Bécs, jun. 27. A magyar delegatió mai ülésében a külügyéri budget általános megvitatása került szönyegre. — Zsedényi kárhoztatja az államkanczellár politikáját, mint homályost és aggasztót, föleg pedig a pontusconferenczia eredményét a dunakérdésben szégyenletesnek mondja a monárchiára nézve; a római kérdésben ismét ingadozik és következetlen a külpolitika. Kemény a jelentés mellett szól s kijelenti, hogy a monárchia nagyhatalmi állása életkérdés. Széchen gr. megczáfolja Zsedényi fejtegetéseit a pontuskérdésben és kimutatja, hogy a monárchia érdekei általában és különlegesen is meg vannak óva e tekintetben. Pulszky azon nézet czáfolásába bocsátkozik, mintha Cis- és Translajthania közt véleménykülömbség uralkodnék a külügyi kérdést illetőleg.

Orczy b. a kormány politikáját védi Zsedényi támadásai ellen, a midön kijelenti, hogy a párisi szerződésnek nem a fekete tenger semlegességének megszüntetése képezte alapeszméjét, hanem azon szerződések eltávolitása, melyeket Oroszország a portától kierőszakolt és a melyek a portát az europai államszövetségbe bevezették; e két alapeszme azonban a pontuskonferencián biztosittatott magának Oroszországnak beegyezésével. A birodalom viszonyai az összes külhatalmakhoz kielégitök s békés intentióinknak teljesen megfelelök. Oroszország és a porta között semmi oly közeledés nem történt, melyröl Ausztriának félni lehetne. — A részletes vita holnap kezdődik.

Páris, jun. 27. A kisebb aláirók tömegesen jelentkeznek az uj kölcsön aláirására s a mult éjféltöl kezdve a szó szoros ertelmében ostromolják az aláirási helyeket. — Egy bankárokból álló küldötség felkérte Pouyer-Quertier pénzügyért a váltólejárati törvény haladektalan módositására, mivel különben a kiskereskedés tönkre jutása elkerülhetetlen.

Az egy évi önkéntes szolgálat.

(**ma.**) Az egy évi önkéntes szolgálat által a hadkötelezettség teljesitésének könnyebbitése végett elérhető kedvezményekben a védtörvény által (21—24. §§.) megnevezett védkötelesek közül csak azok részesülhetnek, kik ebbeli igényeiket ideje korán, még pedig a sorozásra már felhivottakra nézve az avatási idény megkezdése elött érvényesitik, illetöleg magukat azon csapathoz, hol egy évi önkéntes szolgálatukat teljesiteni kivánják, a fösorozás megkezdése elött már felavattatnak. Miután tapasztaltatott, hogy e törvényes határozmányok még nem általánosan ismeretesek, az illetöknek érdekei megóvása tekintetéböl a kir. biztos felhivja a hatóságokat, hogy a nagy közönséget az illetö községi elöljáróságok által s más czélra vezető uton eme határozmányokra oly hozzáadással figyelmeztessék, mikép a fennérintett szolgálati kedvezmény engedélyezésére elkésve beadott folyamodványok tekintetbe nem vétethetnek; s miután továbbá az egy éves önkéntesek intézményében gyökerezik azon kedvezmény is, mely a tanulóknak tanulmányaik tovább folytathatását biztositja; azon védköteles tanulók, kik az egy évi önkéntes szolgálatra általában minösitve nincsenek, vagy az e végetti kedvezményt maga idejében igénybe nem vevén, a három évi rendes sorhadi szolgálatra soroztattak be, a tanulás további folytatása ürügye alatt a tényleges szolgálat alól való felmentésre vagy csak ideiglenes szabadságoltatásra is minösitve egyátalában minösitve nincsenek, a tényleges szolgálat alóli felmentés az egyszerü „tanuló“ czim alatt nem levén elérhetö.

Francziaország.

Francziaországból kevés ujat hozott hirül a távirda. A nagy katonai szemle a tegnapi rosz idő miatt ujolag elhalasztatott. A nemzetgyülésben Grévy elnök azzal indokolta ezen elhalasztást, hogy az eső járatlanná tette a talajt. Közbeszéd tárgya azonban Párisban, hogy egészen más okoknál fogva maradt el a katonai szemle már harmad izben is. Azt állitják ugyanis, hogy a hadsereg egy része, mely bonapartista érzelmü, a császárság éltetésével akarja fogadni Thierst, s a nemzetgyülést. Más hirek szerint a katonaság egy része orleanista érzelmeivel akar tüntetni. Már most bizonyos, hogy jul. 2 ika elött semmi esetre sem fog végbemenni a katonai szemle. E nap fontos lesz Francziaországra nézve, miután ekkor mennek végbe a pótválasztások.

Párisban a választási mozgalom meglehetösen elfoglalva tartja a kedélyeket. Fontossággal bir ama körülmény, hogy a republikanus párt árnyalatai között megállapodás jött létre a jelöltek iránt. A republikánus párt jelöltjei között vannak: Gambetta, Corbon, Dessonaz, Bonvalet, Barni, Allain-Targé, Leon Pichal, Hérisson, Stupuy, kik mindannyian a köztársaság buzgó párthivei közé tartoznak. A két utóbbi férfiu azon hazafiak sorába tartozik, kik májusban egyességet akartak létrehozni a commune s a versaillesi kormány között. Nemes fáradozásuk eredménytelen maradt. A köztársasági jelöltek névsorában ott látjuk Grosjean és Chauffour-Kestner neveit is. Mindketten kivándorlott elsassiak, kik továbbra is Francziaországhoz akarnak hük maradni. Minö magatartást fog a párisi munkásosztály tanusitani, föleg azon része, mely a nemzetközi ligához tartozik, még bizonytalan. Még nem hallatszik, hogy a párisi munkások külön jelölteket állitottak volna föl, de annyi tény, hogy erösen készülnek a választásokra. Bonapartista vagy legitimista jelöltek eddigelé még nem léptek föl Párisban, miután bukásuk bizonyos volna. A vidéken ellenben a bonapartisták sok vakmeröséggel lépnek föl.

A franczia hadsereg ujjászervezése körül rendkivüli tevékenység uralkodik, s a kormány intézkedései oda czéloznak, hogy a nemzeti véderö lehetöleg kifejlesztessék. Az eddigi várak egy-két jelentéktelen erösség kivételével mind fön fognak tartatni, az elsánczolt táborok száma pedig szaporittatni fog. Thiers és legtöbb kormánytársa e véleményt támogatják. A hadügyminiszter s a táborkar nagy része azonban elakarják törölni a legtöbb várt, ellenben minél kiterjedttebb védmüveket akarnak létesiteni elsánczolt táborokból. A fegyvergyártás a legnagyobb buzgósággal foly, és naponkint ezer Chassepot puska készül.

A nemzetközi munkásliga még élénken foglalkoztatja a közvéleményt Francziaországban, s a párisi lapok naponként iparkodnak uj részleteket közölni e ligáról. Mennyiben hitelesek azok, azt nem tudjuk. A „Paris Journal“ szerint a párisi internationalis központi bizottmány ujonnan alakult meg és tagjainak névsora következö: Deplace, Hermann. Landeck, Rubin, Daniers, Lepage, Noiret, François Louis, Dubin, Daurel, Granjon, Devestad, Walker, Wureskow és Giovachini. — A nevek után itélve németek, angolok stb is vannak a bizottmányban.

A republikánus párt 21 én este összejövetelt tartott a Turbigo utczában, hol fontos határozatok hozattak, s egyszersmind közeledési lépések is tétettek a monarchikus és republikanuspárt között s az egyetértést e két párt között hihetöleg elö fogja mozditani Louis Blanc manifestuma, melyet a Nation Souverain szerkesztöjéhez intézett s melyben világosan kijelenti, hogy a republikanus párt tudni sem akar a communeröl, békés szellemet fog követni s ugyszólván, nyitott marad.

A „M. Polg.“ eredeti távirata.

Feladatott Pesten jun. 30-án 10 óra 30 p. d. e.
Érkezett Kolozsv. jun. 30-án 12 óra 55 p. d. u.

Victor Emanuel Nápolyban nagy lelkesedéssel fogadtatott. A párisi munkások a választásokban nem vesznek rèszt. Xavier felhivja a drámairókat, hogy Hugo Victort, Pyat-t, Rochefort, Vacqueriet*) zárják ki társulatukból, mert a communistákkal fraternisáltak. Pyat Felixet Londonban látták.

Sileziában Königshüttenben a munkás zavargások kitörtek, hatvan munkás befogatott, hét halott esett a zavargások áldozatául.

*) Hugo Victor veje Szerk.

A „M. P.“ távirata a bécsi börzéröl.

jun. 29. 5% Metaliques 59.40 frt. 59.45 — 5% nemzet kölcsön 69.— — 1860-diki államkölcsön 9990. Bankrészvény 782. — Hitelrészvény 295.30 — London 124.20 — Ezüst 122.—. — Cs. k. arany 5.88 — Napoleondor — franc 988

Földtehermentesitési kötvények Magyar 8010.— Temesi 78 —. — Erdélyi 76.25. Horvát 85.75.

HIRHARANG.

*** **A szent-lászlói** tüzkárosultak részére ujabban adakoztak szerkesztöségünknél: özvegy Phennigsdorff Antalné 5 frtot, Bedő Dánielné 1

Uj „Erdélyi Muzeum.“

Az ostromlott Párisban.

III.

Az imént beszéltem önöknek Francziaországról; feltüntetém szemeik elött, melyeket kifárasztott nem láthatása, e bájos anyai képet. Legnagyobb élö költönknek e szavai jutnak eszembe:

On ne peut pas vivre saus pain.
On ne peut pas non plus vivre
saus la patrie *)

Igyekeztem elvezetni önök képzelmét börtönünk vastag falain át azon virágzó városokhoz, csendes folyamokhoz, mosolygó virányokhoz azon szép erdöségekhez, melyek — egy régi krónika szerint — Francziaországot az égi után legszebb királysággá teszik. De van uraim, ennél felségesebb, nagyszerübb, hösiesb és megragadóbb kép is. Vagy nem szebb-e anyánk sebeivel, mint koronájával, könynyeivel, mint gazdagságával, véres lobogó — foszlányokkal, mint gabnakalászaival? ha képzelmünk a helyet, hogy a multban keresné fel e pillanatra elölünk eltünt haza képét, melyért harczolunk a nélkül, hogy látnók, a szenvedö és küzdö Francziaországra tekint, nem megragadóbb-e a látvány, mely elötte feltárul? Orleans, Châteaudun, Metz, Strassburg! oh, mily nagyok e nevek, s mennyivel szebb a haza e sebekkel homlokán!

Páris hálátlan volna, ha feledné, hogy Francziaország nemcsak önmagáért harczolt, mint Páris harczol százkét nap óta Francziaországért; de nem szabad felednie azt sem, hogy Francziaország Párisban is harczol. A tartományok, melyeket félreismertünk, segélyünkre jöttek, fegyvert fogtak mellettünk, bezárkoztak velünk. A dráma, melynek részesei vagyunk, öt felvonással bir; első a császárság bukása; második a hadsereg bukása, harmadik Páris ellenállása, negyedik Francziaország ellenállása, ötödik a feltámadás! A harmadikban midőn magunkra voltunk, hadsereg és vezérek nélkül, midön jöni, láttuk nem a védöket, de az áldozatokat, a tartományok szegény menekültjeit, kik mint gyermekek az anya kebelére siettek; kik nem kérdezék többé, hogy Babylon, hogy bünbarleng-e a föváros, de a kik eljöttek felkeresni Párisban a bátorságot, értelmiséget és jóságot . . .! Emlékeznek e, midön láttuk érkezni a nyomorult kis jármüveket nökkel, sebesült katonákkal s mondók: ezek lotharingiak, ezek meg elsassiak! Azt kérdeztük magunktól, hogyan leszünk képesek táplálni, elhelyezni s különösen védeni mindezeket két milliónyi lakósságunkkal. Egyszerre hangokat, férfiakat hallottunk a másik oldalról közeledni az aggodalom e perczeiben. A tartományok voltak ezek! láttuk elvonulni utczáinkon hadcsapataikat, nem kérdök honnan jönek, közelröl-e vagy távolról, a Bretagne-ból-e, vagy Bourgogne-ból; lelkesedéssel, rajongással fogadók ezen ifju embereket Francziaország minden részéböl, kik titokszerü ösztön által vezéreltetve siettek a haza fövárosa felé, érezvén, hogy itt fejlödik ki a fö ellenállás!

Mi harczoltunk érettök; eljöttek ök is küzdeni mi érettünk. Testvérek valánk születés által; azokká tett a megpróbáltatás, a szerencsétlenség is; most ugyanazon viharban, ugyanazon sajkán küzködünk. Ah, uraim, bármi legyen a megszállás eredménye, szolgáljon a leczke Francziaország kiengesztelésére. Azt mondták nekünk, hogy a császárság a béke; hazudtak; igyekezzünk legalább arra, hogy a köztársaság legyen az egyetértés. Méltán sujtottak volna e szenvedések, ha ismét visszatérnénk a pártok régi üzelméhez, a szavak és vélemények polgárháborujához. Egy kis élettapasztalás megtanithat bennünket uraim arra, hogy az embereket becsületességük és tehetségeik, nem pedig hitük és véleményük szerint itéljük meg. Összetartással és egyesüléssel, mit annyi erőfeszités árán vásároltunk, annyi vérrel fizettünk meg, szabaditói leszünk Francziaországnak, bárminök legyenek is mulékonyságai. Nagy példák vannak elöttünk a történelemben; kiválasztok egyet közülök, hösét egy városnak, melyet megtisztelt a Francziaországnak nyujtott rokonszenv és fegyveres segély; mely meg tudá tartani azt a mit igért, s nem hasonlitott a nemzetekhez, melyek jobb napokban oly sokat igértek, s a szükség perczeiben oly keveset tartottak meg. Velencze védöjéröl, Manin Dánielröl beszélek. Velencze is szerencsétlen volt, mint mi; ostromot, éhséget szenvedett mint mi, és balsorsa után mégis független; ugy járt, mint mi; s az, a mivé mi is leszünk.

Az ostrom alatti dicsöségét nagy polgárának Manin Dánielnek köszönheti, ki megmenté Velenczét, ugy értelmezvén a köztársaságot, mint önök, mint a közjót, mint a haza társadalmi eszméjét. A dogék palotájának ablakainál, egy válságos perczben, midön csak rövid szavakat lehetett váltani, Manin és Velencze lakóssága közt a következö, a történet lapjain megörökitésre méltó párbeszéd szövödött: „Akartok-e ellenállani? Igen! Minden áron, és a halálig? — Igen. Sulyos áldozatokkal lesztek megterhelve. — Mi elviseljük azokat!“ Manin e megjegyzéssel végeze: „Életünk Isten kezében van, de becsületünk a mienkben!“

Egy más alkalommal igy szólottak nehányan hozzá: „Önnek a védelmi terve rosz; mi tömeges felkelést óhajtunk.“ És Manin válaszolá: „Önök tömeges felkelést akarnak; itt a sorozási iroda, álljanak be és harczoljanak. Ha nem teszik ezt, akkor veszélyes gyávák.“ Egy más alkalommal meglátogatván a sebesülteket, saját elbeszélése szerint csodálattal tapasztalá nálunk azon bámulatraméltó nyugalmat, melyet mi is észlelünk sebesültjeinknél. A férfiu örült, midön csatázik; a sebesült ellenben el van lankadva. Nincs benne küzdelem, nincs exaltatio. Látunk megcsonkitott szerencsétleneket, kiknek ajkairól egyetlen sóhaj sem száll el. Manin egy haldoklóhoz közeledett. Megmondák ennek, hogy a velenczei köztársaság elnöke van ágyánál, s a szenvedö elsö mozdulatában felkiáltott: „Manin, te okoztad halálomat!“ A lélek azonban egy pillanat alatt erőt vett a test fájdalmain, s a sebesült még hangosabban mondá: „Mindegy Manin, éljen a köztársaság!“

Uraim, mi képesek leszünk e példák utánzására, de csak azon feltétel alatt, ha véget vetünk gyülöleteinknek, egyenetlenségeinknek és elöitéleteinknek; ha Páris felhagy megvetésével és hibáival a tartományok Paris iránti félelmükkel és irigységükkel. Az ostrom nagyban elösegité Francziaország kiengesztelésének munkáját. Ellenségeink felé fordulva, már is dicsekvés nélkül elmondhatjuk: „Önök egy császárság és császár alkotásával foglalkoznak; legyen meg; mi hasznosabb dologban fáradozunk; mi egy nemzetet akarunk ismét egyesiteni! **M. A.**

(Vége.)

(* Nem élhetünk kenyér, de szintugy nem haza nélkül.

University Library Cluj

frtot, Kiss Sándor 5 frtot, dr. Csiki Victor 3 frtot, Haller Károly 1 frtöt. Összesen 15 frtot.

(c) **Gróf Péchy Manó** erd. kir. biztos f. hó. 26-kán Bécsben kihallgatáson volt ő felségénél a királynál.

⁂ **Az erdélyi orsz Muzeum** természetrajzi termei f. é. julius elsején kezdve a szokott napokon u. m. vasárnap délelött 10—1 ig és hétfőn d. e. 9—12 ig, d. u. 3—6 ig nyitva állanak. Kolozsvártt jun.28 1871 Brassai s. k m. i.

⁂ **Romban hever vasutunk** egyrésze ismét Zsobok és Sztána között a közelebbi nagy és tartós esőzések folytán. Az óriási védmunkálatokat, melyek annyi száz meg százezerbe kerültek eddigelő, valósággal kigunyolják e borzasztó helyek, s mintegy ki akarják fárasztani az emberi szorgalom és tudomány minden erőfeszitéseit. A roppant költséggel emelt töltések elsülyedtek, egy hid összeomlott, a védfalakat megbontotta a viz, a vonal egyrésze iszap alatt van, s mintegy ezer öl hosszu helyen a kocsik nem közlekedhetnek semmi szin alatt. A kárt nagynak állitják a szemtanuk, s attól félnek, hogy hetekre fel fog akadni a közlekedés. A személyszállitás csak ugy eszközölhető, ha az elromlott helyen keresztül gyalogol az utas, s átviszi podgyászát magával. Mihelyt a vonaton a teljes forgalom megindul, azonnal tudatni fogjuk olvasóinkkal.

⁂ **A Diánna-fürdőt** dr. Szombathelyi Gusztáv urtól egy részvényes társaság fogja megvenni, mely egyelőre 20 évre alakult, s hatvan ezer forint alappal kezd a vállalat tovább fejlesztésébez, melyre 600 darab 100 forintos részvényt bocsát ki. Az alapitók a részvényekből 400 darabot megtartanak. A consortium most van alakulóban, s az aláirások a napokban már megindulnak. E vállalat a legszebb jövöt igéri, s olyan szükséget fog pótolni Kolozsvártt, melyet nélkülözni alig lehetett. A részvények keresettek lesznek bizonyosan, mert pár év alatt jó jövedelmet igérnek. A fürdő még a nyár folytán a consortium kezébe megy át, s az épitkezések gyorsan fognak folyni.

⁂ **Eichner Anna**, Fehérvári szintársulatának ujonnan szerződtetett tagja, mint halljuk, betegen fekszik, s csak julius vagy augustus hó elején jöhet a társulathoz. Eichner kisasszony Aradon a Follinusz társulatánál kedvencze volt a közönségnek.

⁂ **Egy furcsa lap.** A napokban egy lap mutatványszamát vettük „Biharmegyei Közlöny" czim alatt. A dologban csak az az érdekes, hogy a lapból két dolgot semmi szin alatt nem lehet tisztán megtudni, azt, hogy hol jelenik meg, meg hogy ki szerkeszti?

⁂ **Rettentő dolgok!** Az „Erdélyben" szóról szóra a következő sorokat olvassuk: „Nem hiában neveztük el egykor M.-Ludast — Erdély Triesztjének. Egy lépéssel már közelebb áll az elnevezés fogalmának megtestesitéséhez. Nemsokára — mert hát mi egy nemzet életében a nemsokára? lesz uj telepe, azaz uj Triesztje, mely négy emeletes palotáival büszkén mosolyog az alatta gözösöket himbáló szép Marosra: persze, hogy addig a Maros is hajózhatóvá növi ki magát, s az uraknak is több pénzök lesz, s a vasut is meghozza az ő áldásait, azaz: a magyar ember kezébe teszi le kinálkozó jövedelmeit. Aztán az sem késik kiemelkedni e büszke paloták sorából, hol az eddig elvett jókért hálát adhatunk a jó Istennek." Eddig az „Erdély", melyhez nekünk csak annyi megjegyzésünk van, hogy az ilyen nagy mondások humorisztikus lapokba megjárnak, de komolyan elmondva megijeszti az olvasót egy máskülönben igen jóravaló szépirodalmi lapban. Szivünkből kivánjuk, hogy Ludast a gondviselés emelje ki mostani nyomoruságos helyzetéből, s tegye minél virágzóbbá, de a mig azok a négy emeletes paloták „Erdély Triesztjé"-ben felépülnek, addig sok viz fog lefolyni a Maroson! Ezt a colossális elnevezést „Erdély Triesztje" (miért nem Hamburgja?) Hancz Pál ur fundálta volt a „Kol. Közlöny"-ben, s azóta folytonosan szerelmes belé, s ugy látszik most is része van a feleleventésben.

(o) **Bismark Amerikában.** A New Yorki kereskedelmi lap szerint mostanig hat új városa s számos faluja az Unionak vette fel a hires államférfiu nevét.

(o) **Beust** kanczellár julius 3 kán nagy estélyt rendez, melyre a diplomatián kivül a delegátió tagjai is hivatalosak.

(o) **Gróf Hunyadi** Belgrádból visszatérvén, kinyilatkoztatja a bécsi lapokban, hogy utazásának politikai czélja nem volt.

(o) **Csehországnak is van egy Nagy Bunja.** Tachau helységében egy felhőszakadás 60 házat sodort el, 15 ember és számos marha áldozatúl esett, a mezők tönkre vannak téve, az árviz oly borzasztó volt, hogy egyetlen egy hid sem állhatott ellent.

— **Statistika** A testi vagy lelki nyomorékok statisztikája Magyarországban. 34,117 vagyis 0.221 perczent vak; 36,746 — vagy 0.238 perczent süketnéma; 24,989 örült, vagyis 0.162 perczent. 34,774 süket, vagyis 0.225 perczent. 111, 117,623 zsidó. — Ügyvédistatistika Van a Sz. István koronájához tartozó államban összesen 3730 ügyvéd. Ezek közöl Magyarországban 349. — A legtöbb van aránylag Pesten 621. Általában 3544 lélekre esik egy ügyvéd. —

(o) **Gallmayer** k. a. a bécsi müvészvilág e makranczos gyermeke most majnai Frankfurtban vendégszerepel. A zenekar gyenge is volt, nem is értett nagyon a hires coupletek kiséretéhez; a müvésznö félbehagyott az énekkel s a karmesterhez fordulva, oly hangon, hogy az egész szinház hallhatta nagyszerüen lehordta, még pedig eredeti Gallmayer kitételek alkalmazása mellett. A jó frankfurtiak még ma sem tudják, hogy hát most hogyan vegyék a dolgot. —

(o) **A „Cancan"** leghiresebb mivelője az öreg Chichard, a kiröl már Heine Henrik is emlékezik „Párisi leveleiben" e napokban tánczolt át az örökkévalóságba. Hetven éves korában is abban találta gyönörüségét, hogy a Mabille vagy a Closerie des Lilas ifjuságával néhány négyest lejthetett. Eredeti neve Lévéque volt s régebben a Boulevard du Prince Eugen en börkereskedést tartott.

(o) **Az ángol természetvizsgálók** idei gyülése Brighton városában ül egybe. A város megtette az előkészületeket, mert kilátás van arra, hogy a résztvevők száma igen nagy lesz.

(o) **Brassóban** ismét nagy mérvü esőzések állottak be, melyek a Barcza és Füzes folyókat kiárasztották s különösen a méhes kertekben sok kárt okoztak. A Füzesfolyó (Weidenbachflusz) új medret keresett magának.

(o) **Az erdélyi „Landeskunde Verein"** idei nagygyülését augusztus közepe táján Nagy Szebenben fogja tartani. A szokásos ünnepélyességektől ellátottak a rendezők. — Helyes. —

(o) **Beszterce városa** a tanitók és tanitónők fizetését oly módon javitotta meg, hogy minden öt évi szolgálat után a fizetés 50 forinttal javittatik mind addig, mig e javitás 300 forintra (tehát harmincz évi szolgálat után) emelkedik. Ezentul javitás nem történik. Egy méltánytalanságot abban lehet feltalálni, hogy a statutum, mely e javitást szabályozza, eltörli az eddig kiosztott személyes pótlékot, melyben a legérdemesebb tanitók részesültek, továbbá a quinquennalis javitást a pénztár állásához képest beszünteti, a nélkül, hogy a pénztár esetleges javulása esetében az utólagos kipótolást kilátásba helyezné.

(o) **Vasuti vonat összeütközés** történt junius 20 án éjjel a hatvani állomáson, s mint a „Debreczen" irja, számos sérülés történt ez alkalommal.

(o) **Orczy Bódog** báró a pesti nemz. szinház intendánsa, hir szerint, le akar mondani.

(o) **Az erdélyi gazdasági egylet** vándorgyülése, mely tárlattal lesz egybekötve, tudvalevöleg Maros-Vásárhelytt lesz. A város képviselő testületének f. hó 24-én tartott gyülése megválasztotta az intéző bizottmányt: dr. Knöpfler Vilmos, Bodola János, Hajnal József, Kovács Soma és Lokodi János urak személyében, a költség fedezésére pedig 100 forinttal nyitá meg az aláirást. — A kövezetvám ügye is előkerült e gyülésen, s egy inditvány azt kivánja, hogy a 4 kros szekérvám jul. elsejétől kezdve további intézkedésig felfüggesztessék, mi által a könnyü szekereknél a befogott marhák száma szerint 7, 10, 13, 16 krról 3, 6, 9, 12 krra száll le a kövezetvám, s igy egy kettös fogatról 6 kr fizettetik. A számvevői elöterjesztés szerint a kövezetvám életbeléptetése után a közlekedési forgalom emelkedett.

(o) **Szintársulatunk** felett panaszkodik a „Székely H." Drágálja a helyek árát, s ugy en passant megjegyzi, hogy a szinlap nem mondja, kinek az igazgatása alatt áll a társulat. Hja édes atyánkfiai! meg kell szokni Fehérvári ur genialitásait.

— **Az amerikai** egyesült államok hadserge egy közelebbi törvény által teljesen békelábra szállittatott le. Tényleges szolgálatban a táborno kok közül csak tizenkettö marad meg. A hadsereg egy mérnökkari testületből egy jelző s egy tüzérségi testületből, tiz lovas ezred, öt tüzérezred, 25 gyalogezred, és egy indiánok ellen portyázó csapatból áll. A hadsereg összesen 35,284 emberből áll, kiknek zsoldja leszállittatott a háboru elötti fizetésekre. És Amerika e csekély hadsereg daczára elsörendü nagyhatalom. Európa okulhatna a tengertuli köztársaság példáján.

— **Courbet**, ki hallomás szerint hajlandónak nyilatkozott a Vendôme szobor helyreállitását (a mi 500.000 frankra van számitva) saját költségén eszközölni, most Grévyt kérte föl védöül a haditörvényszék elött.

— **Lelött bajusz.** Putnokon a „kacsai" vendéglös fényes bizonyitványát adta a fegyverforgatásbani ügyességnek, a mennyiben az ivószoba közepén valami régi puskát sikerült akként elsütnie, hogy a golyó egy csendesen mulató vendégnek csupán félbajuszát sodorta el.

— **Klapka** felett összepörölt a két Lloyd a „Pester" és az „Ungarischer." Ez utóbbi mintegy két héttel ezelött egy berlini levelet hozott, melyben részletesen le van irva Bismarck és Klapka találkozása. Alig mulik el 4—5 nap, a Pester Lloyd azt iratja magának Berlinböl, hogy Bismarck nyilatkozott volna, miszerint Klapka nem való egyébnek mint trombitának, ki által el lehet hiresztelni a mit az ember a nagy közönségnek szán. Az Ung. Lloyd mai száma egy replikát hoz collegája ellen ujabb berlini levél formájában s föntartja mindazt, mit első levelében a beszélgetés fontosságáról, Bismarcknak Magyarország irányában tett kedvező nyilatkozatairól elmondott; a szerkesztőség pedig botor mendemondának nyilvánitja a P. Ll. közleményét. Eddig a polemia.

— **Nyáry Pál** életéből érdekes részleteket közöl egy bajtársa a „Pesti Napló" tárczájában. Elbeszéli a többi közt aradi fogságukat s azon határozottságot, melylyel a tizenhárom tábornok kivégeztetése után a halált minden órán várták. Nyáry inditványára halotti tort csaptak, paprikást főztek s a tizenkilencz fogolynál együtt volt 54,000 frtnyi magyar bankóval gyujtottak a bogrács alá. Ugyanekkor a bécsi kormány politikájára a következöket mondá Nyáry:

„Épen ugy van most ez a bécsi kormány — mondá — mint az egyszeri kanász-bojtár, ki nyáját a mezőn legeltetvén, felsohajtva mondá pajtásának: Hej Miska, be szeretnék én egy láda aranyat lelni!

„Ugyan mit tudnál vele csinálni? — kérdé a másik? —

Erre az aranykines után sóvárgó kanászbojtár kissé gondolkozóba esvén, igy felelt: Hogy mit? hát paripát vennék, azután lóhátról örizném a disznókat."

Épen igy van velünk ez az osztrák is. Háromszáz év óta mindig arra törekedett, hogy Magyarországot meghóditsa s a többi örökös tartomány közé olvassza; s most, midőn czélját érte, nem tud velünk mit csinálni."

Az aradi vár akkori parancsnoka Hoviger elkeseredett ellensége volt a magyaroknak, minden megerösitett halálitéletet azonnal végrehajtatott. Nyáry és társaiból is, ki tudja, mi lett volna ha egy véletlen eset meg nem szabaditja az országot Haynaunak e véres czinkosától. A vár egy részében ugyanis tüzszerek voltak felhalmozva, melyek felrobbanván, az a lépcsö leszakadt, a melyen a parancsnok le akart jönni. A füstben, porban semmit sem látva, leesett a mélységbe s irtózatosan összezúzta lábait. Tizenhárom napig kinlódott mig megbirt halni: minden kivégzett tábornokért egy napig. A nép Isten büntető kezét látta a véletlenben. — E halálesetnek köszönhető, hogy 18 már halálra itélt honvédtörzstiszt, kiknek halálitélete végrehajtás végett már le is volt küldve, megmenekült.

— **Választási** mozgalom gözerövel. Gr. Széchenyi Ödön gözmozdonyon járta be a ráczkevei választó kerületet. Meg volt-e a gözló nyergelve, szétvetett lábakkal ült e rajta a nemes gróf s volt e sarkantyu a csizmáján? arról a jobboldali lapok, melyek e rendkivüli eseményt leirják, bölcsen hallgatnak. Pedig e körülményeknek jó hasznát venné az „Üstökös". — Hir szerint ez a gőzös ötlet oly jó hatást szült, hogy a körut közelebb ismételtetni fog, de már akkor vizipuskáu, s ha még ez sem biztositaná a választást, akkor gözsikló improvisáltatik Téténybe, sipvel és dobvel. A luftballon fenntartatik utolsó argumentumnak. (Hon.)

— **Ebhűség**. A „Zalasomogyi közlöny" irja: eb hüségéről meglepő események hallhatók; legközelebb nálunk is, midőn boldogult Bisztricsányi Ignácz hült tetemét a sirba lebocsátották, fiatal, két éves vadászebét alig tudták a városi hajdnk s fáklyások visszatartani, erőnek erejével a sirba akart ugorni; a gyászkiséret alkalmával a sürü fáklyások közt egy perczig sem hagyta el a gyász-kocsit, hanem feltünöen gyakran két első lábbal a kocsira fölkapaszkodva nyöszörgött.

— **A francziaországi** nemzeti bank igazgatósága tiz Napoleond'or sulyu emlékérmeket vetett, s azokat hivatalnokai közt, a kik a commune uralma alatt a bank megmentésénél magokat kitüntették — kiosztani fogja.

(o) **Állati nyers anyagok** behozatala Romániából a magyar földm. ipar és kereskedelmi ministerium leirata által megengedtetett. A brassói kereskedelmi kamara e szerint már intézkedett is.

T. és felelős szerkesztő K. PAPP MIKLOS.

Nyilttér. *)

Az alólirt és m. Maurer Viktor ur között f. év márczius 29-én Ürmösön Maurer Viktor ur házánál lefolyt eseményről a „Magyar Polgár" idei 94-ik számában, valamint más lapokban is, minden megbizásom- és tudtomon kivül megjelent hiányos közlemények, de különösen a „Kelet" idei 125-ik száma nyilttérében arra tett feleletek által, mint felperes fél, felhiva érzem magam az érintett esemény tényállását ugy, a mint azt a megyei törvényszéknek bünvádi keresetképen benyujtottam, s azt bebizonyitani magam képesnek érzem; mint a magyar vendégszeretet egy páratlan 5 felvonásos tragediáját rövid kivonatban, az igazság érdekében, a közvélemény és nyilvánosság elé bocsátani.

I sö felvonás.

Az irtt napon M. V. urnak egy általunk Ürmös községében kisajátitás nélkül megnyitott utnak birtokháboritásos tárgyalása végett, mint másod alperes, társa, vendége voltam. Vacsora után több vendég, mint szem- és fültanuk jelenlétében köztünk egy általam megbüntetett L. M. nevü izraelita haszonbérlője miatt vita keletkezett a kihágásos ügyek kezelése illetékessége felett, s minthogy én azt állitottam, hogy kihágásos ügyekben az alispán személye is, mint járásombeli birtokosnak, szolgabirói forumom alá tartozik. Erre az alispán igy felelt: „Én soha sem tartozom foruma alá, csak a cselédeim." Ezen feleletre én azt mondám, hogy „az absurdum", mire figyelmeztetett, hogy ha neki ezen szót absurdum még egyszer ki merem mondani, pofon üt; én pedig válaszoltam, hogy ha engem bárki pofon ütne, azt azonnal viszszakapná. Erre M. V. ur tüzbe jöve, hirtelen hozzám ütött, s én — igéretem szerint — székelyesen visszaadtam; ekkor a többi vendégek a szobából kivonultak, de az örködö gondviselés mégis hagyott hátra egy tanut, a ki a 2-ik legérdekesebb felvonást végig nézte, ugy, a mint következik:

II-ik felvonás.

Alispán M. V., a szemtanuk kivonulása után ezen szavakkal: „várjon csak", pamlagáról felkelve, hálószobájába vonult, s én a társalgó szoba ablaka párkányára dohányozva leültem. Kevés idö mulva a házi gazda M. V. hálószobája ajtaja megnyilt, s ö ottan megállva, felszólitott ezen szavakkal: „Rögtön térdeljen le, s kérjen engedelmet, mert különben föbelövöm," mit én mindenkorra visszautasitottam és feleltem: „jól irányozzon, hogy találjon." Ezen figyelmeztetésemre lassu léptekkel felém közeledve, rám elsütni revolverét háromszor megkisértette, de miután az a harmadik csattanásra sem sült el, rám rohant, hogy lerántson, minek következése lön: egy kis birkozás, testvéri ölelkezés, a cselédségnek a házi gazda által behivása, kik közül azonban bejönni egy sem merészelt, végre tegezö szavakkali bucsuzás, a komaságnak érzékeny hangu excommunicatiója. Mire a házi gazda revolverével többi vendégeihez a másik szobába kikisért, hol egymást szemeinkkel végig mérve, örökre elváltunk azon utógondolattal: „még mikor elvettetek, akkor se szerettelek."

III. felvonás.

A többi vendégek közül egyesbiró Csiszér Albertet a házigazda magához hivatta, ki kevés idö mulva visszatérve, nekem azt mondotta: „Józsi kérlek távozzál, nehogy szerencsétlenség legyen a vége", mire én azt feleltem: „attól már ne félj, mindjárt megyek, csak a szekerem elöálljon", mi meg is történvén, én a vendégektöl bucsuzva s jó éjt kivánva távoztam.

Távozásom után a házigazda azt hive, hogy én Ürmösön vagyok, a többi birtokos uraknál keresztetett. Később, midőn egyik vendége Cs. A. hálószobájába vonult, a házigazda is revolverét oda bevitte s annak hütelen szolgálata feletti csodálkozását fejtegetve, azt vizsgálni kezdette, miközben egy durranás történik, a revolver elsül, s a golyó a falba furódik; onnan az alispán, elsült revolverével a más szobában volt két vendége, ügyvéd Biró Sándor és irnok Eugenius Tamás urakhoz bemenve, igy nyilatkozott: „a törvénybirót szinte meglövém," mire Biró Sándor igy felelt: „ez mégis furcsa komédia."

IV. felvonás.

Eltávozásom után 6 nappal, miután én bünvádi keresetemet, az illető törvényszéknél, már megtettem. N. J. és K. J. gróf urak, mint párviadalra kihivók, magas jelenlétükkel igénytelen házamat szerencséltették; kiknek loyalis kihivásukra, miután az eseményt röviden, a mint irva van, elmondottam, igy feleltem: „Én Maurer Viktor alispán urat soha meg nem sértettem, vele szemben kötelmemet mindig teljesitettem, hanem ö sértett meg engemet, s igy a kihivás engem illetne; de azt se nem tehetem, se el nem fogadhatom, mivel magamnak már egyfelöl elégtételt vettem, másfelöl pedig nézetem szerint egy gyilkossági merénylet elkövetöjével szemben az ily elégtételt a lovagiasság szabályai meg nem engedik, annyival inkább, mivel a kezemnél levö postai vevény szerint panaszomat bünvádi keresetképen a törvényszékhez már beadtam." Ezen feleletemet a kihivó gr. uraknak irásba is foglaltam, de az nem fogadtatott el, s igy a kihivó gr. urak eredmény nélkül távoztak.

V. felvonás.

Ezek után nem sokára több évi megyei szolgálatom jutalmául — megjelent ellenem a „Magyar Polgár" 83. számu nyilttérében, névtelen aláirással, igénytelen hivatalommali visszaélés miatt, egy heves csatározás, melyre csakugyan járásom több önérzettel biró tehetös birtokosai közül voltak olyanok, kik engem megelöztek, s helyettem ugyan azon lap 96, 101 számaiban megfelelni nem késtek. Ezután megjelent házamnál N. N. kinek nevét kérésére ez uttal elhallgatom, mint M. V. megbizottja s felhivott a panasz visszavételére azon biztositással, hogy M. V. többet ellenem nem fog irni a lapba, mire én kinyilatkoztattam, hogy bár menynyit is fog puskázni a hirlapi téren, én panaszomat vissza nem veszem; azután pedig megjelent hasonszerü küldetésben egyes biró Cs. A., kinek nöm bonn nem létemben azt felelte, hogy férjemnek kibékülni nem lehet, és nem is fog soha."

A darab utójátékát a nyomozó biróság eljárása és az ügy törvényszerü ellátása fogják képezni.

Az elöre bocsátott és indokolt felhivások következtében a fennirt esemény tény állásának a hirlap teréni ily formán tett rövid és correct közlése ellen, reméllem sem a szemtanuk, sem többi számos tanuimnak, valamint másoknak is kifogásuk nem lehet, és igy ezen magánügynek részemröl további hirlapi szellöztetését mindaddig, míg az jogos reményem után, ns Udvarhelyszék delegálandó törvényszékénél végképen el nem intéztetik, egyszer mindenkorra bevégzettnek nyilvánitom.

Nagy Ajtán, 1871. jun. 10-én.

Csiki József.

*) E rovat alatt megjelenő cikkért a szerkesztőség semmi felelősséget sem vállal. Szerk. —

Előleges jelentés.

Casanova Fanny

állatszeliditőnö Kolozsvárra megérkezett.

Előadásait vasárnap, jul. 2-án kezdi meg.

Bővebben a falragaszok.

Beküldetett. Egy betegség sem állhat ellene kellemes Revalesciére du Barry-nak, mely gyógyszer költségek nélkül gyógyit minden gyomor-, ideg-, mell-, tüdő-máj-, mirigy-, nyákhártya-, lélegzési-, hólyag- és vesebajt, szorulást, aranyeret, álmatlanságot, gyengeséget, vizkórt, lázat, szédelgést, vértolulást, fülzugást s a terhesség alatti roszul étet és ájulást is, fehérfolyást, bükört, elsóványodást, csúzot, köszvényt és sápkort. 72,000 gyógyeset, melyekben a betegségeket egy orvos sem gyógyithatta, mint ezt egy bizonyitvány pápa ő szentségétől, gr. Pluskow udvari marschall-tól, de Bréhan marquisnötöl igazolja. Táplálóbb levén mint a hus, a Revalesciére felnöttek, s gyermekeknél 50-szeresen megtakaritja a gyógyszerek árát.

Bizonyitvány dr. Vizslay Józseftöl.

Szeleveny, Magyarország, 1867. maj. 27-én. Nöm, ki több évig étvágytalanság- és álmatlanság-, általános gyengeség s más fájdalmakban szenvedett, Du Barry Revalisciére-je által egészen helyreállott s én e kitünö tápszert minden szenvedönek jó lélekkel ajánlhatom.

Legmélyebb köszönetem mellett maradok alázatos szolgája Vizslay József, orvos.

Pléhszelenczékben ½ fontl ft 50 kr, 1 font 2. 50krf 2 font 4. 50 k. 5 font 10 ft, 12 font 20 ft, 24 font 36 frt — Revalesciére Chocoladée táblákban 12 csészére 1 ft 50 kr 24-re 2. 50 kr, 48-ra 4. 50; póralakban 12 csészére 1 frt 50 kr, 24-re 2. 50 kr, 48-ra 4.50, 120-ra 10 ft, 288-ra 20 ft, 576-ra 36 ft. — Kapható: Barry du Barry és T.-nál Bécsben, Wallfischgasse. 8, Kolozsvártt Kronstaedter J.-nél Bel-Monostorutcza 175. és Főtér 2. sz. a. a zálogháznál, továbbá Binder K. gyógyszertárában, b.-monostorutcza a Redont során. Pesten Töröknél, Pozsonyban Pisztory-nál, Graczban Oberanzmeyer-nál, Lembergben Rottender-nél, s postautalvány által megrendelésutján mindenütt.

Idegenek névjegyzéke Biasini szállodajából Kolozsvártt, junius 28 kán 29 kén 1871. Csürös József, lelkész, Bethlenböl. Vhite, kereskedö, Fehérvárról. Kollez József, magánzó, Hunyadról. Uranyi József, birtokos, Peströl. Somogyi Ernö, Szilágy-Somlyóról. Török Károly, szolgabiró, B.-Hunyadról. Hirsch Ferencz, birtokos, Deésröl. Zakariás István, kereskedö, Zilahról. Martzel János, birtokos, Bethlenböl. Florián Gergely, birtokos, Szamos-Ujvárról. Duha Antal, kereskedö, Mezö-Kapusról. Fekete Lukáts, kereskedö, Egeresröl. Honig kapitány, Peströl. Radl Péter, birtokos, Peströl. Páskuj Márton, kereskedö, B.-Hunyadról. Fehér Gyuri, állatszeliditö, Brünnböl. Biró István, birtokos, Sz.-Ujvárról. Gyarmathi Mózes, szolgabiró, Fehérmegyéböl. Skát József, angol M.-Vásárhelyröl. Wass Miklósné, szólgabirónö, Tövisröl. Gyarmathy Samuné, k.-tábla ülnökné, N.-Enyedröl.

BCU Cluj / Central University Library Cluj